

Dansterne i Amerika.

P. S. Big.
(Fortsat.)

I New York levede han en udsøvende Dagdrivers Liv, var altid rede til at hjælpe andre, men ogsaa til at lade sig hjælpe af dem, var altid glad og fuld af Planer. Paa Rejsen fra New York til Danmark døde han i stor Nød paa et Hotspital i Bruxelles, i Mars 1865.

Hans Venner i Danmark havde samlet nogle Penges til ham, som først kom hvor han var, efter at han var død. Hansen har efterladt sin iste fæt Strøter, der dog figes at være temmelig værdiløs.

Men samme Hansen har vistnok den øge at være den første Standard, som har udgivet et Blad i Amerika. Navnet, han gav det, erinden gaet i Aar til andre, saaledes til „Standarden“ i Chicago og det engelske Ugeblad „Scandinavia“, som Prof. R. C. Frederiksen udgav i Chicago fra 1883—86.

VII. Danse Sættere i Amerika før og efter 1860.

Det er iste fæt at finde Nede i de danske Sæters Historie eller Størrelse, navnlig da for Amerikas Bedomme. Jeg har hørt fortælle, at da en Baptistspredikant blev opfordret til at underløse Historien, om han fandt sind i Kirke, der havde forplantet sig fra Apostles Dage til nu — og godt samme Daabsform og Daabslære som Baptisterne, at han da skal have svaret: „Vi brøde os ikke om Historien, som mange Sæder er forfalsket; vi holde os til Landen!“

Men vist er det, at det vilde have stor Interesse at finde ud, hvorfra det henger sammen med de danske Baptister, Methodister, Adventister baade i Danmark og Amerika, deres Alder, Antal, Udbredelse o. s. v.

Hvad Danmark angår, da ved man fra temmelig god Besked. For Amerikas Bedomme ved jeg, kan meget lidt at sige. Dog anter jeg det for rigtigt, i denne Oversigt, at fremkomme med den Smule, jeg ved.

1. De danske Baptister i Amerika.

Vi have tidligere set, at Baptisterne i Danmark sit deres første Profeslytter blandt de opvattede Engfolk, ligefrem at Mormonerne vandt deres første Profeslytter blandt Baptisterne. Saavidt mig kendt blev en af den oprindelige danske indre Mission's virksom Talsmænd, en af de første, om iste den første, Baptistspredikant blandt Danse i Amerika.

Da den „indre Mission's Forening“ stiftedes i Ordrup, Laakrup Sogn ved Ringsted, den 17de og 18de September 1853 — ved et Møde hos Fæstebonden Peder Clausen, blev Peder Pedersen (Nyerup) fra Ulgerløse Sogn ved Holbæk valgt til Formand, Smed Jens Larsen fra Kirke-Valsø blev valgt til rejsende Missioner, og Bondebønder Peder Sørensen i Ordrup blev valgt til Redaktør af „Indre-Missions Tidende“, som udkom med sit første Nummer i Januar 1854. Til næste Stiftelsesmøde i Ordrup havde P. Sørensen stredet en Sang, som han talder: „Sang i Anledning af nogle kristelige Mands Bestræbeller for hans Kristendoms Udbredelse i Danmark“. I denne Sang hedder det blandt andet:

„For vi det Bund nedgrave,
Hørmed der aages maa?
For vi med Andens Gave
Vor Vor selig viia?
Hvi Andens Salt vi ere,
Ma skatten viie sig,
Vor Vor vi ma frembare
Paa Stagen offentlig.“

Desværre var der kun fæt af de, både varmhjertede og dygtige Lægmedlem, som fra først af dannede „Indre-Mission“, som blev ved den lutherske Kirke. Formanden, P. P. Nyerup dannede en Præmtenighed, den første Indre-Missioner, Jens Larsen, blev Irvingianer, og „Indre-Missions Tidende“'s første Redaktør, Peder Sørensen, blev Gendøber. Hvor og naar det stede, kan jeg ikke oplyse. Men vist er det, at han siden kom til Amerika og er optrådt som Gendøbspredikant, navnlig i Wisconsin, i Union Grove, Racine Co., samt i Byen Racine. Han var her i Landet blandt andet udgivet en Samling af gudelige Sange. Jeg stulde tage meget fejl, om han ikke for nogle Aar siden var Forfatter til flere Artikler i „Holtebladet“, som udkommer i Chicago. Han er vistnok, som saa mange andre Gendøbere, blevet træt af Gendøberiet og er slægt ind paa det saftalde frie evangeliste.

Jeg maa endnu tilføje, at P. Sørensen vistnok ikke kom til Amerika før 1860.

En anden Predikant, som har vistet ganste meget for Gendøberiet blandt Danse i Amerika, er H. A. Neidenbach, som har været en af baade i Chicago, Racine, Council Bluffs og vistnok Omaha.

I 1890 fandtes der ifølge Statistitten 4556 Baptister i Danmark. De danske Baptisters Organ er „Evangelisten“ som udkommer hver 14de Dag.

I Amerika findes der henimod 4000 danske og norske Baptister. I de vestlige States findes deres første Menigheder i Cupps Grove, Shelby Co., Iowa (ca. 150 Medlemmer) og i Clarks Grove, Freeborn Co., Minnesota (ca. 250 Medlemmer). Deres Organer er „Baptisten“ som udkives af S. C. Nielsen i Harlan, Iowa, og „Oliesblabet“, som vistnok udkommer i Chicago. Der maa endnu tilføjes, at de danske Baptister, baade i Danmark og Amerika, saa hjælp af deres amerikaniske Broderskab.

I 1894 bevægede de amerikaniske Baptister saaledes 81500 til Missionen i Danmark, \$1600 til Missionen i Norge og 88026 til Missionen i Sverrig. (Se A. H. Newman i A. History of the Baptists in the United States 1894 Side 470—71.) Det er også kendt, at de amerikaniske Baptister baade inden standinavistne Vætere ved Morgan Park Seminariet ved Chicago, saavel som Baptismisionærerne blandt Danse og Nørre omkring i Landet. Ligeledes støtte Amerikanerne de danske Baptistsblade med aarlige Tilstud. I 1894 gav American Baptist Home Mission Society saaledes følgende Summe til Arbejdet blandt the foreign populations of this country:

Blandt Østererne.....	\$20,404.
" Slandinaverne.....	26,296.
" Franske.....	6,618.
" Røneferne.....	5,680.
" Øshmerne.....	700.
" Polatterne.....	300.
" Finnerne.....	187,50
(Se Newman a. S. Side 474).	

Disse Tal ere tilstrækkelige til at vise, at Baptisters Mission er af en fæt stammeleg Karakter, som vel tænkelig, idet den udgiver 5 Gange saa meget til Standinaverne som til de hedense Kinesere!

Ikke desto mindre ere disse Tal bevisende paa en anden Maade; De beviser, at Gendøberiet er en Plante, som funtan trives blandt Standinaverne, naar den vandes med amerikaniske Penge. Man kommer uvistartigt til at tænke paa Adventistersne befundte Slagord: „Figures always tell, figures never lie!“

(Fortsættes.)

En skæffelig Nat.

Det var en forunderlig trykende Aften den 10. Juli 1886. Solen, der saa ud som en vær Kobberstive, var junten ned bag Tarawera Bjergets nøgne Toppe. Bjerget selv saa forunderlig trist ud, da Aftenlyggen falde paa dets nøgne, vulstløse Sider, idet de først skjulte den lille Rand af Vegetationen rundt dets Hod og til sidst indhyllede hele Bjerget i Mørke. De tause døde laa rolig som før i deres Gravfamre og ventede paa den Dag, da Klipperne atter skulle revne, og alle skulle opståa, nogle til et evigt Liv og nogle til evig Stendsel. Hoor lidt de vidste, at i selve den Nat skulle deres Gravfamre voldsomt rystes og deres Ben spredes for alle Bind.

Det er imidlertid med de levende, vi have at gøre, og vi finde de fleste af dem samlede i det store Rotomaha Hotel ved Foden af Bjerget og i de finne Huise, som laa i Klynger omkring det. Til sædvanlig blev Lyrene slukkede, og alle sogte den Hvile, hvorfra de saa snart skulle vælles.

Det Midnat hørtes et Streng som faldt i Egypten, og Jorden begyndte at stække.

Blandt dem, som sprang op af deres Sovn, var en ung, løs og stort Mand, som var kommen til Rotomaha fortid af Tid iforvejen. Han var engelsk Turist og havde faaet sig et Logi der i den Hensigt at studere den underhulde Gru, hvori han ikke befandt sig. Han tilbragte Tider med at ride omkring, op ad den vulstløse Bjergside, blandt Taraweras flønne Afslielunde, mellem prægtige Rotuhuabas, rundt Indsæn og langs med den stille, fløne Bæk, som løb ud af den.

Tidligere unge Mand var fun 21 Aar gammel, fuld af Liv, Haab og Mandighed, og dog har han stedse med sig i sin Bryllumme sit lille Nytestamente. Ja, Edwin Bainbridge nød dobbelt Naturens Støneder og alle Ungdommens Glæder, fordi han havde lært at tra paam, som havde slæbt alt, og else den Frelser, som saaledes eldede Verden, at han gav sig i Døden for den.

Da han var fem Aar gammel, døde hans Fader efter nogle fæt Timers Sygdom af Tyfus, og hans Moder fulgte ham nogle fæt Dage efter. Men den unge Bainbridge fandt, at der var en, som havde antaget sig ham, da Fader og Moder nødtes til at forlade ham.

Omtrent et Aar efter fæt, for han forlod Newcastle paa sin Tur til Ny Zealand, var hans Broder blevet dræbt ved et Vandestub, og en af hans Søstre var biffet under af Sorg derover. Og dog i og under alle disse Prævelser var Edwin blevet fast til at føge ham, som hænger, saaledes ved end en Broder, hvis Kærlighed overgaar.

OG hvor godt var det iste for Edwin Bainbridge, at han ikke havde opsat med at komme til en Afsættelse angaaende Evighedsprægtsmalet indtil Dødstimen! Thi Husbonden kom pludsig over ham ved Midnat og trævede hans Sædel af ham.

Efter at have fået det første Stød af Jordstælvet, slottedes alle Høi i Hotellet sammen i et af de Bærelser, som endnu var tilbage. Men her fandt de ikke stande længe i Sitterhed. En Regn af svære Stene, Aldugler, Jord og lava skyrede snart ned over Taget, og den hele første Stage faldt med et Brag.

Da var det, at Edwin Bainbridge trædte frem med sin Bibel i Haanden og bad dem alle lytte til, medens han læste et Drøstens Ord, som Gud sendte lige til dem.

Sjeldent havde det hellige Evangeliums dejlige Ord lydt mere vortende, end de gjorde, da de den stræffelige Juls Nat læstes der. Tydelig og rolig som det bønafaldende: „Herre, kom mig ihu!“ og hvor trostfuldt var iste Svaret: „Sandelig i Dag skal du være med mig i Paradis.“

Hver eneste af de bævende Tilhørere fælte, at hvad Øjeblik det maatte være, fandt Ordene blive sande for dem, og Bønnen, som fulgte efter, bidrog blot til at forhøje Alvorinden deres Højtidelighed. Idet han stod midt iblandt de andre Beboere af Huset, med Bindusæmmerne knust, Bæggene falde, og Bærelset oplyst af de rædsomme Flammer udenfor, oplyste den unge Mand sit Hjerte i Bøn for dem, som var omkring ham.

„O, Herre, vor med os nu! Vor Liv er i dine Hænder, og stille vi i denne Stund mæde dig, hav Barnehjertighed med os og tilgiv os!“

Der var Sætning af Minutter, medens disse sidste Bønnens Ord lyde for deres Øren; og herpaa rejste en for sig, og efter nogle fæt Lækkert faldt de for en Stund.

Edwin Bainbridge trak sig tilbage til sit eget Bærelse og aabnedde sin Skrivemappe. Efter rolig at have lagt foran sig et Akt Postpapir, tog han sin Pen og begyndte at skrive: „Strevet af Edwin Bainbridge fra Newcastle, England. Dette er det stræffelige Øjeblik i mit Liv; Jeg kan ikke sige, naar jeg kan faldes til at mæde min Gud. Jeg er fuld af Tale, fordi jeg finder hans Styrke not for mig. Vi er under et frigtsigt Vulkanudbrud —“

Hvor rolig Haanden var! Hvor fast Pennen gled hen over det hellige Papir! Hvor stødt, hvori Tegn var sat paa Plads, og Skriften var nydelig. Men medens han skrev disse fæt Linjer, blev han afbrudt. Hotellet var ved at skyde sammen, og alle deets Beboere måtte flygte.

Edwin Bainbridge lodde sig ifom Papiret sammen, puttede det ind i Skrivemappen og gik ud af Bærelset. Da den blev funden nogle fæt Dage senere, var det ydre plættet af Stov og Søle; Papiret var kæslet, og den Haand, som havde nedstrevet de fæt Linjer, havde fundet Hvile for evigt.

Den næste Morgen stod Solen op klar og strålende og skinnede paa den frigtsige Ødelæggelse. Men i denne farefulde Nat havde Herren taad sin Ejner hjem til sig.

De fandt Legemet efter lang Tægen. Sandstofligvis var Edwin Bainbridge blevet overværet paa Husets Dørstærel. Thi under Berandaens Ruiner fandt de hans Vig. Han blev jordfæstet under Ny Zeelands Græsfoer, fjernet borte fra sin Familie og sit Hjem. Paa hans Bryst havde de lagt en smut Krans og Kors af Blomster. Og der under den tropiske Himmel ved det umaaelige, blaa, stille Hav, borte fra Slægt og Venner hviler Edwin Bainbridge i det visse Haab om en hellig Opstandelse, naar Batunen lyder, og de, som ere i Gravene, stulle staar op, de frelse til evig Salighed.

John.

Kære Jenny!

Det var da et for eders Hjem vel, signet Missionssmede. „Salige ere de som høre Guds Ord og bevare det“ Jeg kom til at tanke paa, hvor maa dog Herren ved sit Ord og sin Land, ved al sin Dragen og Føren, have gjort et stort Forbrydelse i eters Øren og Hjertet, for Ordet saaledes funde blive hørt og modtaget i Hjertet, som Saeden, der falder i god, forberedt Jord. Mennesker talte ofte saa lidt for jaadant et Forbrydelse, maale fordi da ikke en Gang se det. Men alligevel gøres der et stort Forbrydelse, for Ordet bliver hørt og bevarer. Bageslet sommer saa det store Esterarbejde, intil — Høsten. Taffes der ofte for lidt for Forbrydelsen, saa bedes der fundom for lidt for Esterarbejdet, saa bedes der fundom for lidt for Esterarbejdet.

Maale fordi man ikke ser, hvor stort det er.

Blandt dem, som sprang op af deres Sovn, var en ung, løs og stort Mand, som var kommen til Rotomaha fortid af Tid iforvejen. Han var engelsk Turist og havde faaet sig et Logi der i den Hensigt at studere den underhulde Gru, hvori han ikke befandt sig. Han tilbragte Tider med at ride omkring, op ad den vulstløse Bjergside, blandt Taraweras flønne Afslielunde, mellem prægtige Rotuhuabas, rundt Indsæn og langs med den stille, fløne Bæk, som løb ud af den.

Den Pige, du streev om, synes jeg, er daa lidt stillet, ikke mindst overfor sine Forbrydere.

Sige: „at man ingen Fortrolighed har til sine Forbrydere“, og „at de ikke have Syn for nogen Ting“, det tyder ikke godt, og det er ikke meget an befalende for Pigen, selv om jeg synes, at hun er god, og jeg kunne bede sammen. Nej, det duer ikke.

Ran vore, at hendes Forbrydere have en Del Skyld — maale også den forstige og storteste Forbryder Skyld; men, derjom Pigen virkelig gaar i Herrens Stole, saa vil hun snart lære at tale anderledes om sine Forbrydere — de vore, som de ville.

Det hørde Bud staar ved Magt endnu,

Det er ingen Sag for Børn at finde ud, ogsaa store Børn ved selv de bedste Forbrydere, som de daglig se og lev sammen med i gode og onde Tider. Men

Børns Sind viser sig i Maaden, de si

paa, tage paa saadanne Børn. Kan Noahs Son, havde det onde, spændende

Oje over for sin Fader, og dette Oje

sigte Forbryderne, og saaet den i sin Fa-

dens Falb. Men han ejede ikke Træng-

til at dække derover. Seh og Jætet havde

Kærlighedens spændende Oje, der sogte

Børst at dælle. De saaet den i deres

Faders Falb, som de dælde med den

Kærlighed, der vil skjule Synders

Mangfoldighed. Man undrer sig ikke

over, at Forbryderne og Bærelse

folgte — disse to forstille

Sind.

Men bernest, naar Fortroligheden

mellem Forbryderne og Børn er borte, saa

er det vist som Regel, fra af

Forbryderne Skyld. Denne Skyld kan

begynde meget tidlig, idet de ikke give